

Recenze na knihu „Společnost s ručením omezeným“

Nakladatelství Wolters Kluwer vydalo v letošním roce praktickou publikaci zaměřenou na společnost s ručením omezeným a začalo tak rozvíjet zcela novou ediční řadu „Právo prakticky“, přičemž zachycuje právní stav k 1. 1. 2016. Autory recenzovaného textu jsou Václav Filip, v současnosti vedoucí právního oddělení společnosti České radiokomunikace a.s., a David Fyrbach, advokát. Uvedení autoři rozhodně nejsou mezi odbornou veřejností neznámými autory, neboť pravidelně (a velmi často společně) publikují především v oblasti korporálního práva (Václav Filip byl mimo jiné též spoluautorem úspěšného komentáře k zákonu o obchodních korporacích vydaného nakladatelstvím Wolters Kluwer v roce 2014). Zkušenosti obou pánů v oblasti korporálního práva jsou přitom při čtení recenzované publikace velmi zřetelné.

Autoři se v předmluvě netají tím, že jejich hlavním motivem při přípravě publikace byla jejich osobní potřeba po „praktickém rádci“, který poskytne nejen jim samotným, nýbrž i čtenářům, návod, jak postupovat v souladu se zákonem při provádění všech potřebných „korporátních akcí“ týkajících se společnosti s ručením omezeným. Již na struktuře publikace je zřejmé, že autoři ve své příručce sledují jistý logický „životní“ cyklus obchodní korporace (v daném případě se sice zaměřují na společnost s ručením omezeným, nicméně významná část textu je snadno přenositelná i na jiné obchodní korporace, především pak na akciovou společnost).

V části první autoři rozebírají a poskytují praktická vodítka vedoucí k založení nové společnosti s ručením omezeným. Věnují se tak krokům, které jsou z hlediska založení společnosti nezbytné, tj. vyhotovení zakladatelského právního jednání (společenské smlouvy, příp. zakladatelské listiny), získání potřebných podnikatelských (živnostenských) oprávnění, splnění vkladových povinností, zápisu společnosti do obchodního rejstříku (byť je poněkud na škodu, že se autoři věnují pouze prvozápisu „přes obchodní rejstřík“, zatímco v praxi hojně využívaný prvozápis notářem autoři poněkud „odbyvají“ stručným konstatováním o jeho přípustnosti na s. 63), respektive následné ohlašovací a registrační (veřejnoprávní) povinnosti nově vzniklé společnosti.

V uvedené souvislosti se autoři nevyhýbají ani aktuálně sporným aspektům současné právní úpravy, například důsledkům nabývání účasti ve společnosti s ručením omezeným pouze jedním z manželů (s. 26 a násl.). Autoři se přiklání k aktuálně převažujícímu závěru, podle něhož manžel, který se neúčastní založení společnosti či koupě podílu, se nestává též společníkem dotčené společnosti (ve shodě např. s názorem J. Dědiče a P. Šuka vyjádřeným v příspěvku „K některým výkladovým otázkám právní úpravy podílu v obchodní korporaci“, Obchodněprávní revue, 2014, č. 6, s. 167 a násl.). I když autoři připouští, že je uvedená problematika sporná, pak na opačnou literaturu překvapivě neodkazují (zejména pak na příspěvek P. Bezoušky a B. Havla – „Podíl v obchodní korporaci ve společném jmění manželů, prý vše jasné...“, Obchodněprávní revue, 2015, č. 4, s. 97-101). Na druhou stranu však na některé otázky neodpovídají (například na jimi položenou otázku „Je zakládající manžel oprávněn takové právní jednání učinit samostatně, případně potřebuje souhlas druhého manžela?“ na s. 27).

Druhá část publikace nese souhrnné označení „Společníci“ a zohledňuje celou řadu aspektů, které jsou s účastí společníka ve společnosti s ručením omezeným spojeny. V první řadě autoři charakterizují podíl, nikoliv však přehnaně teoreticky, spíše se zaměřují na praktické otázky spojené

s vlastnictvím podílů, možností vydávání různých druhů podílů, či novou možností vlastnit ve společnosti s ručením omezeným více podílů. Neopomíjejí též praktické aspekty vydávání kmenových listů, byť autoři patrně potvrdí, že kmenové listy se dosud v tuzemské podnikatelské praxi příliš nerozšířily. V uvedené souvislosti autoři následně rozebírají jednotlivé eventuality a možnosti změn v osobě společníka společnosti (např. na základě převodu podílu, dědění podílu, přechodu podílu v důsledku korporační přeměny apod.) a skutečnosti, které zakládají zánik účasti společníka ve společnosti.

Některé analyzované aspekty však mohou být z mého pohledu v praxi spornější, než by se z výkladu autorů mohlo zdát [např. otázka, zda rozhodnutí o rozdělení podílu je skutečně rozhodnutím, v jehož důsledku se mění společenská smlouva podle § 171 odst. 1 písm. b) z. o. k. – viz s. 89]. Ve druhé kapitole autoři rovněž zohledňují práva a povinnosti společníků, přičemž detailně rozebírají především praktické aspekty práva společníků na informace respektive společnickou žalobu (základní práva pak obecně na s. 74 a násl.). Z hlediska povinností společníka autoři komentují též možné rozšíření zákazu konkurence na společníky (s. 99). Soudím však, že autoři mohli ve svém textu též více zohlednit, nakolik mohou společníci společnosti „konkurovat“, nebyl-li na ně vztažen společenskou smlouvou zákaz konkurence, a to s přihlédnutím k povinnosti loajality člena korporace vyplývající z ustanovení § 212 obč. zák. (povinnost loajality pak – bez vazby na zákaz konkurence – autoři komentují na s. 77).

Ve třetí kapitole se autoři věnují praktickým aspektům souvisejícím s fungováním nejvyššího orgánu společnosti s ručením omezeným, tj. valné hromady. Přestože právní úprava valné hromady společnosti s ručením omezeným je v zákonné úpravě (oproti akciové společnosti) relativně stručná, je s ní spojena celá řada problematických aspektů, čehož si autoři náležitě všímají (a to zejména v otázkách průběhu valné hromady či přijímání rozhodnutí). V praxi se pak řada problematických aspektů dotýká též rozhodování společníků mimo valnou hromadu (viz s. 273 a násl.), přičemž lze konstatovat, že mezi odbornou veřejností se objevují i názory, které jsou v rozporu s pozicí zastávanou autory recenzované publikace (například v otázce okamžiku přijetí rozhodnutí společníků per rollam na s. 283). Na některých místech pak autoři z mého pohledu některé praktické problémy překvapivě neřeší vůbec. Například není aktuálně mezi odbornou veřejností postaveno na jisto, převody kterých částí závodu podléhají souhlasu valné hromady – viz s. 222 (zda pouze takové části, které – v souladu s dosavadní rozhodovací praxí – představují současně „samostatnou organizační složku“); uvedený problém zůstává autory neosloven. S rozhodováním valné hromady pak úzce souvisí též problematika neplatnosti usnesení valné hromady, která v publikaci na praktické otázky fungování valné hromady (a rozhodování jediného společníka) navazuje a třetí kapitolu logicky uzavírá.

V následující (v pořadí čtvrté) kapitole autoři zaměřují svou pozornost na postavení statutárního orgánu (jeho člena) společnosti s ručením omezeným, na jednatele. Postupují přitom opět logicky od podmínek pro vznik funkce jednatele, přes jeho zákonné postavení a právní vztah mezi společností a jednatelem až po základní povinnosti jednatelů, jejichž vymezení a rozsah je do značné míry přenositelný i na ostatní obchodní korporace (zejména na akciovou společnost). Autoři též rozebírají právní skutečnosti vedoucí k zániku funkce jednatele společnosti. Opomíjí však z mého pohledu též možnost, že jednatele zanikne jeho funkce z důvodu, že rejstříkový soud pravomocně zamítne jeho zápis do obchodního rejstříku za podmínek uvedených v § 10 odst. 2 zák. o veř. rejstřících. V následující kapitole (páté) pak autoři přesouvají svou pozornost k dozorčí radě a ostatním orgánům (např. výbor pro audit) společnosti s ručením omezeným, které však ve společnostech s ručením omezeným nejsou příliš časté.

V následující (šesté) kapitole se autoři zaměřují na finanční a účetní stránku fungování společnosti s ručením omezeným coby kapitálové společnosti. Autoři proto analyzují základní parametry a

povinnosti související s vedením účetnictví a sestavování účetních závěrek společnosti, od kterých přechází k vymezení podmínek a doporučených postupů týkající se rozdělování zisku (včetně záloh na dividendu), jiných vlastních zdrojů a úhradu ztráty. Z mého pohledu jsou však některé vyslovené názory velmi diskutabilní (např. otázka, zda se na rozdělení prostředků z rezervního fondu vytvořeného zisku vztahuje § 161 odst. 4 z. o. k. či nikoliv). Na rozdíl od jiných publikací zaměřených na analýzu společnosti s ručením omezeným autoři nezapomínají též na povinnost společností zpracovávat výroční zprávu, případně zprávu o vztazích, byť i zde se lze setkat s názory, se kterými lze polemizovat (například s názorem, podle něhož test 10% vlastního kapitálu je nutné posuzovat podle účetní závěrky „připravované“ pro účetní období, za které má být vyhotovena též zpráva o vztazích. Poslední dvě kapitoly recenzované publikace jsou zaměřeny na změny výše vlastního (nikoliv pouze základního) kapitálu společnosti s ručením omezeným respektive na otázky týkající se „smrti společnosti“ (tj. zrušení a zánik společnosti včetně otázek neplatnosti).

Obecně lze dle mého názoru konstatovat, že předložená publikace představuje značný přínos pro advokátní praxi i pro podnikové právníky, zejména pak pro ty členy právnické obce, kteří se s problematikou korporálního práva nepotkávají na denním pořádku. Pro „protřelé“ korporátní právníky může publikace místy působit poněkud zjednodušujícím dojmem (stejně tak jsou – z povahy věci – vzorové formulace do jisté míry schematické a v konkrétních podmínkách ne zcela použitelné – viz např. schematické znění smlouvy o převodu podílu na s. 115 a 116). Na druhou stranou uživatelsky velmi komfortní pro každého mohou být „checklisty“, které autoři pro jednotlivé „korporátní akce“ zpracovávají (viz např. checklist pro ohlášení živnosti na s. 39).

Velmi pozitivně lze hodnotit též skutečnost, že se autoři nevyhýbají kontroverzním tématům. Publikace tak nepředstavuje pouhé převyprávění zákonného textu rozšířeného o důvodovou zprávu, ale obsahuje též na odpovědi na časté otázky. Kladnou stránkou publikace je rovněž snaha o reflexi jednak judikatury vztahující se ještě k předchozímu obchodnímu zákoníku, ale též již zohledňuje (dosud velmi omezenou) judikaturu českých soudů.

S ohledem na povahu publikace je zřejmé, že autoři nemohou vyřešit každý výkladový problém, který se právní úpravy společnosti s ručením omezeným týká. Publikace pak především zdařile propojuje teoretickou i praktickou stránku fungování společnosti s ručením omezeným. Autorům tak nezbyvá než popřát, aby kniha pouze nezaplňovala regály knihkupectví či veřejných knihoven, nýbrž aby ji hojně využívala odborná veřejnost a aby přinášela užitečnou pomoc komukoliv, kdo se do ní s důvěrou začte. Nenapadá mě, k čemu podstatnějšímu mohou autoři praktické publikace, jakou je recenzovaná příručka, směřovat.

Jan Lasák,
advokát

Společnost s ručením omezeným

Autor: Václav Filip, David Fyrbach

Vydalo nakladatelství Wolters Kluwer ČR, 2016

Publikaci lze objednat >>> [zde](#).

Další články:

- [Recenze publikace: Chalupa, R. Zákon směnečný a šekový – komentář směnečné části. Zákon o mezinárodním právu soukromém – komentář směnečné části. Praha: Leges, 2021, 646 s.](#)
- [Recenzia](#)
- [Budoucnost je v technologiích i udržitelnosti](#)
- [Anotační recenze: Vyvlastnění a vyvlastňovací řízení](#)
- [Věznice jsou přeplněné a věznění příliš drahé. Knihou Tresty budoucnosti chce INFO.CZ otevřít diskuzi o změnách](#)
- [Recenze na knihu: Zdeňková, V., Seidlová, M., Čornejová, H., Peterová H.: Jak správně vytvářet a využívat FKSP: Jak postupovat při poskytování příspěvku na stravování.](#)
- [Recenze na knihu: Zuzana Strnadová: Co by měl vědět příjemce dotace. 1.vyd. Praha: GRADA Publishing, a.s., 2019, ISBN: 978-80-247-3076-9](#)
- [Ondřej Chmela: Zrušení poplatku za podnět k ÚOHS lze považovat za správné](#)
- [Anotační recenze: Koudelka, Z., Průcha, P., Zwyrtek Hamplová, J.: Zákon o obcích \(obecní zřízení\) – Komentář. Praha: Leges, 2019, 480s](#)
- [Pražské finále osmého ročníku konferencí Soukromé právo](#)
- [Recenze: Jakub Tomšej a kolektiv – Zaměstnávání cizinců v České republice](#)